Bediüzzaman, Abdülhamid Han ve helâllik meselesi

“Bedîüzzamân Hazretleri ile Abdülhamid Han Hazretleri’nin arasında geçen olaylar ile Bedîüzzamân Hazretleri, Abdülhamid’in torununda helâllik aldı mı, almadı mı?” mevzuu noktasına kadar ulaşan bilgiler, bizlerin de gündeminde ve takibindeydi. Bizler de yakın ve uzak, tanıdık ve tanıdık olmayan dostlarımıza “Bedîüzzamân ve Şevketli Sultan Abdülhamid Han” başlıklı bir çalışma hazırlamıştık. Bu çalışmamız Yeni Asya Gazetemizin Elif Eki’nde 2.10.2011 tarihinde yayınlanmıştı.1

Dahâ önce de beyan ettiğimiz gibi bizim bu konu hakkındaki düşüncelerimiz şöyledir:

Bediüzzamân Hazretleri Sultan Abdülhamid Han Hazretleri’ni iki cihetten değerlendirmiştir. Birinci ciheti; Abdülhamid Hân mazlûm padişah, şevketli sultan ve şahsen velî bir zattır. Ancak; ‘Din dâhilde menfî tarzda istimâl edilmez. Otuz sene halife olan bir zat, menfî siyâset nâmına istifâde edildi zannıyla şerîata gelen tecavüzü gördünüz’2 diyerek Abdülhamid Han Hazretleri’nin şerîatı istibdâd şeklinde tatbîk etmeye kendini mecbûr bilmesi dolayısıyla içtimâî ve siyâsî kusûr işlediğini söylemeye çalışmıştır. Şimdi burada Bedîüzzamân Hazretleri’nin şu tasnîfi yaptığını görüyoruz. Bir zat şahsen velî olabilir ve çok sâlih de olabilir. Ancak bu, hayatının başka alanlarında kusûrlu olmaz mânâsına gelmez. Bu bakış açısı Risâle-i Nur’un bizlere kazandırdığı ayrı bir metot olsa gerek. Demek ki bir insan şahsen fazîletli olabileceği gibi, o fazîleti onun hiç kusûr işlemeyeceği anlamını da taşımaz. Ya da kusûr işlemesi, o kişinin şahsî fazîletini aşağıya düşürmez.

Bedîüzzamân Hazretleri Sultan Abdülhamid’in şahsını değil, uygulanan metodu ve menfî siyâsetini tenkîd etmiştir. Bu tenkîd müsbet bir tenkîddir ve hak ve hakîkat adına yapılmış bir uyarı niteliğindedir. Çünkü ”Sâik-i tenkit, aşk-ı hak ve arzu-yu tenzih-i hakîkat olmalı. Selef-i Salihînin tenkitleri gibi” 3 tesbiti de Bedîüzzamân Hazretleri’ne aittir. Hem Bedîüzzamân Hazretleri “Tenkidi eğer insaf işletirse, hakîkati rendeçler (parlatır). Eğer gurur istihdam etse, tahrip eder, parçalar” 4 diyerek yapmış olduğu hak ve hakîkat adına, insaflı ve müsbet tenkidin ölçülerini eserlerinde ortaya koymuş, hem de bu prensiplere âzamî dikkat etmiştir.

Öyleyse şöyle diyebiliriz: Sultan Abdülhamid Han, şahsî fazîlet itibârıyla velî bir kişi idi, ancak sosyal hayatta özellikle mecbûriyet durumunda içtimâî ve siyâsî kusûr işlemek zorunda bırakıldı. Bedîüzzamân Hazretleri hiçbir meseleye toptancı bir yaklaşımla bakmamıştır. İnsaf düstûru ve hakperestlik onun vazgeçilmez şer’î ölçüleridir. Bedîüzzamân Hazretleri hata ve kusur kimden gelirse gelsin mutlaka söylemiştir. Böyle bir zât, Sultan Abdülhamid’e karşı hatâ yapmış ve sonra pişman olmuş gibi ithâmlarla suçlanamaz. Böyle iddiâda bulunanlar iddialarını delillendirmek zorundadır.

Piyasada çok silik sözler mevcûttur. Mihenge vurmadan alınmamalıdır.

Konunun bir diğer boyutu da şöyle olmalıdır: Her zaman ve zeminde bazı insanları kuşatan ve rahat hareket etmelerini engelleyen, icrâatlarını etkileyen ve sekteye uğratan insanlar çok olmuştur ve olmaya da devam etmektedir. Onun için olaylara tek taraflı ve tek boyutlu bakmamak gerekir. Sultan Abdülhamid Han Hazretleri şerîat adına istibdâd uygulamaya mecbûr bırakılmış ise, elbette ki çevresinde onu kuşatan paşaların ve kişilerin de etkisi azımsanmayacak kadar fazladır.

Bu konu "Risâle Tâlim Forum" 5 sitesine düştüğünde ise bizler mes'eleye yine bigâne kalamamış ve aşağıdaki yorumlarla katılmıştık.

O başlıkta açılan konuya şu yazıları yazmıştık: Bedîüzzamân Hazretleri Abdülhamid Han Hazretleri'ni değerlendirirken hangi ölçülerle değerlendirdiği zaten eserlerinde mavcuttur! Öncelikle konuya bu mes'ele noktasından yaklaşırsak "Bedîüzzaman, II. Abdülhamîd'in vârislerinden helâllik aldı mı?" ifadesi için "Bedîüzzamân Hazretleri'nin bizzat kendi ifadeleri veya talebelerinin ifadeleri ve şahitliği olmadan bu bir iddia olarak kalır." demiştik.

Yorumumuza şöyle devam etmiştik: "Bedîüzzamân Hazretleri madem 1960'da helâllik almaya gittiyse o tarihlerde yanında devamlı kalan talebeleri vardı, sanırım iddia edildiği gibi helâllik almaya gittiyse, buna talebeleri şahitlik edecekti ve bir vesîle ile kayıtlara geçecekti.

Ben şahsen yaptığım araştırmalarda Bedîüzzamân Hazretleri'nin helâllik dilenecek bir sözünü bulamadım. Çünkü Bedîüzzamân Hazretleri Abdülhamid Han Hazretleri'ni şahsî ve vazifesi cihetiyle iki noktadan değerlendirmiş, siyasî tatbikatındaki kusurlarını söylerken o kusurların mecburiyet tahtında yapıldığını da ilâve etmiştir. O kusurlarından dolayı da onun şevketli sultan, mazlum padişah ve veli bir zat unvanlarına zarar vermemiştir. Var mı böyle hakperest bir duruş ve adaletli bir bakış ve değerlendirme?

Özellikle ben şunu merak ediyorum. Bedîüzzamân Hazretleri bu kadar ehemmiyetli bir mes'eleden niçin hiç bahsetmiyor. Bütün hayatı aşikâr olan bir zat bu kadar ehemmiyetli bir mevzuyu gizli tutması onun hayat prensiplerine ve hizmet esaslarına muvafık düşüyor mu?

Şeriat nâmına istibdât yapmaya kendini mecbûr bilen ve mecbûriyet tahtında o zayıf istibdatı yapmaya zorlanan bir padişahı yine mizan-ı şerîatla tahlil edip eserlerinde bizlere mükemmel ölçülerle sunan Bedîüzzamân Hazretleri mi hata yapmış?

O zaman eserlerindeki Abdülhamid Han Hazretleri ile ilgili kısımları talebelerine emir buyurarak veya kendisi çıkaramaz mıydı?

Hâlbuki Bedîüzzamân Hazretleri bizim araştırmalarımıza göre Abdülhamid Han Hazretleri'ni incitecek bir kelâm etmemiştir. Etmiş diyenler, işte eserleri ortada çıkarsınlar ortaya koysunlar deriz. Ben âcizane bu mes'elede bir sehiv ya da yanlış anlaşılma olacağı kanaatindeydim ve bu kanaatimi çok muhterem Osman Zengin Ağabeyimiz belgesiyle ortaya koymuştur. (Bkz: Yeni Asya, 13.9.2012) Hatıralar ve nakiller ne kadar sağlıklı nakledildi, işin o tarafını da dikkate almak mecburiyetinde olduğumuzu da hatırdan çıkarmamalıyız.

Bu mes'elede özellikle Osman Zengin Ağabeyden bir bilgi ve belge bekliyorduk. Allah razı olsun ilgili bilgi ve belge geldi. Başından beridir bu konuya ihtiyatlı yaklaşmış ve böyle bir görüşme olmadığı yönündeki kanaatimizi hem izhar etmiştik, hem de yaptığım araştırmalarımda Bedîüzzamân Hazretleri'nin özür dilenecek bir fiil işlemediği inancım kuvvetliydi. Bu hadiseden sonra bakalım ilgili kişiler yaptıkları ithamlar karşısında ne yapacaklar? En azından Üzeyir Şenler Ağabey bu görüşmenin olmadığını ve kendisinin böyle bir görüşme bilgisini kimseye nakletmediğini ortaya koydu. Ağabeyimize bu vesîle ile geçmiş olsun diyor ve Allah'tan acil şifalar diliyoruz.

Dipnotlar:

1- http://www.yeniasya.com.tr/haber-detay2.asp?id=20255

2- Eski Saîd Eserleri (Sünûhat), 2009, s: 498.

3- Eski Said Eserleri (Tuluât)–2009, s:581
4- Hutbe-i Şâmiye–1996, s:147
5- http://www.risaletalim.com/index.php?topic=4727.0

17 Eylül 2012, Pazartesi Yeni Asya Gazetesi